

TOVERITAR
 Amerikan suomalaisten työllänsäisten äänikannattaja ilmestys Astoriassa, Ore., joka tilistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin
 1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
 Canadaan ja Suomeen
 1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.05

TOVERITAR
 Box 99 Astoria, Ore.
 Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR
 (THE WOMAN COMRADE)
 SUBSCRIPTION RATES
 IN THE UNITED STATES:
 One year \$1.50 — 6 months 90c
 IN CANADA:
 One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:
HELMI MATTSON
 Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA	256
UUDISTUA	112
KATKENNEITA	—

LASTEN JOULU

Kynäilijät, ottakaapa huomioon, että Lasten Jouluun aiottuja kirjoituksia on ruvettava valmistelemaan. Lähetetään kirjoitukset ja kuvat kyllin ajoissa, ainakin ennen Marraskuun 15 p. osoitteella:

Toverittaren toimitus,
 Box 99,
 Astoria, Ore.

KULUNEEN VIIKON TOVERITTAREN LEVITYS

Kuluneella viikolla on saapunut siihen määrään uusia Toverittaren tilauksia, että alamme täällä vähitellen uskomaan Toverittaren tilaajamäärän kohoavan toivottuun 10,000. Lahja kirja "Erämaassa ja Maailmalla" on loppumaisillaan, uusi painos on jo koneessa painettavana ja uskomme, että voimme saada tämän toisen painoksen valmiiksi muutaman päivän kuluessa.

Uudistakaa nyt kaikki katkaisillaan olevat Toverittaren tilaukset, alkää päästäkö tilausta katkeamaan, ja jos kuitenkin sen teette, alkää kysykö meiltä vanhoja Toverittaren numeroita, sillä niitä meillä ei ole varastossa, paitsi arkistoa varten.

Tämän viikon \$5.00 arvoisen kirjallisuuspalkinnon saa toveritar Hilda Niemi Maynard, Mass. Viime viikolla sai palkinnon ja tämän viikon kuluessa lähetti hän jälleen 42 vuoden Toverittaren tilausta ansaiten ahkeruudestaan ja velvollisuuden täyttämistä uudemman kerran palkinnon. Sillä tapaa sitä pitää ryynnistää, ottakaa esimerkiksi Hilda Niemestä ja nostakaa Toverittaren tilaajamäärä 10,000.

Joko naapurisi on tilannut Toverittaren?
 Miksi hän ei tilaa? Oletko SINÄ kaupannut lehteä hänelle? Nyt on aika ottaa se asia selvälle; ja läheta naapurisi Toverittaren tilaus heti tulemaan.

Toverittaren levitysosasto,
 Box 99
 Astoria, Ore.

Voitto!

Nyt vihdoinkin on päättynyt se taistelu, jota on kauan käyty naisten äänioikeuden saavuttamiseksi Yhdysvalloissa. Nyt on voitto saavutettu! Yli 28,000,000 amerikalaisista naisista on nyt äänestyskelpoisia, kun liittovaltoiden perustuslakiin lopullisesti lisättiin se usein mainittu Susan B.

Anthonyon lakiesitys. Äänioikeusnaisten äänenkannattajassa "Suffragistissa" esitetään viime numerossa senoin ja kuvin äänioikeustaistelun vaiheita; sekä se mielihyvä, jonka tämä voitto on tuottanut naisille vihdoinkin päästyä siihen päämäärään, jonka hyväksi on paljon uhrattu voimaa. Kertakalkkia meidän täytyy antaa suuri tunnustus usealle innokkaalle äänioikeustaistelijalle, ja varsinkin niille tienraivaajille, jotka eivät edes saaneet nähdä tätä voittoa. Tunnetuimpia tässä työssä ovat olleet m. m. Susan B. Anthony, Elisabeth Cady Stanton, Lucretia Mott, sekä monet muut, jotka puhuen ja kirjoittaen ja kalkintavoi käytännöllisesti toimien, ovat mallina tässä taistelussa saavuttaneet.

Vaikka heitä on pilkattu ja halveksittu kaiken aikaa, jopa suoranaisesti solvattukin, ovat he lopullisesta voitosta olleet aina varmoja. Jo ennen sisällissotaa Elisabeth Cady Stanton vakuutti, että naisten voitto on varma, vaikka kuinka paljon sitä vastustettaisiin. Viisikymmentä vuotta sitten Susan B. Anthony ennusti, että naiset äänestävät vuonna 1920.

Tämä voitto ei muuten ole lainkaan illan alkainen. Usea muu vähemmän "vapaudesta" kiitetty maa on edellä ollut kauan aikaa tässä suhteessa. Yhdysvaltain molemmat suuret vallasta kiltelevät puolueet aina ovat kylmästi suhtautuneet naisten äänioikeusvaatimukseen. Ennen sisällissotaa ei kummakaan porvaripuolueen ohjelmassa sanallakaan mainita naisten äänioikeudesta. Vuotena 1872, jolloin naiset jo olivat herättäneet suurempaa mielenkiintoa äänioikeus vaatimuksellaan, alkoi viittailuja ilmetä vaaliohjelmissa. Mainittuna vuotena hyväksyttävä republikaanipuol. ohjelmassa sanotaan: naisten äänioikeutta on "harkittava arvokkaalla huomaavaisuudella". Sama lausunto uudistettiin neljä vuotta sen jälkeen, mutta sittemmin pariikymmenen vuoteen ei siitä asiasta hiiskuttu mitään. V. 1896 republi. puol. ohjelmaan merkittävä lausuma: "naisille on annettava laajempi vaikutusvalta". Vasta 1916 myönsi republi. puolue valtiolla olevan oikeuden ratkaista naisten äänioikeuskysymys "niinkuin tahtovat".

Demokraatti puol. ei ansaitse sen suurempaa tunnustusta. Ei tämänkään puolueen ohjelmassa mainita mitään naisten äänioikeudesta ennen sisällissotaa. Vasta 1916 demokraattit antavat huomiota naisten äänioikeusvaatimukselle. Demokraattipuolue silloin suostui, että valtiot hyväksyisivät naisten äänioikeuden niillä perustella kuin miehillekin. Mutta esitykset, kuten tunnettuja, aina on hyljätty.

Kummankin porvaripuolueen historia on ollut samallinen, mutta naiset eivät silloin lamaantuneet taistelussa. He eivät väsyneet, vaikka useat joutuivat syytteen ja suorastaan pahoimpideltäviksi kaikkien laisten tekosyiden perusteella.

Sosialistipuolueella ei tässä asiassa ole mitään anteeksi pyydettävää. Se on koko ajan ollut naisten äänioikeuden puolesta, asettaen ohjelmaansa pykälän vaatimaan naisille tasa-arvoisuutta.

Nykyinen sosialistien presidentin ehdokas "meidän Gene". joka viruu Atlantan vankilassa, on henkilö, joka aina on lämpimästi ollut myötämielinen naisten asialle. Kerrotaan, että kun Susan B. Anthony halusi puhua äänioikeusasiasta Terre Hauteissa (Debsin kotikaupunki) niin Debs oli ainoa henkilö kaupungissa, joka uskalsi järjestää kokouksen puhetta varten.

Muistavatko nyt naiset vuorostaan Debsiä?

Niin — me iloitsemme saavutetusta voitosta, mutta älkäämme pysähtykö tähän. Yksinään se tosiasia, että nyt olemme äänestyskelpoisia,

ei saata meitä tasa-arvoisiksi. Meillä on paljon tehtävää jäljellä, ennen kuin todellista voiton hedelmistä voimme nauttia. Jäljellä on työ: oppia voimaamme oikein käyttämään.

Useimmat yllämainituista naisten äänioikeustaisteluista ovat olleet naisille valtiollisia oikeuksia puhtaasti porvarilliselta näkökannalta. Työllänsäisten taistelu heidän kanssaan ei voi kulkea käsikädessä. Valtiolinen taistelu on kapitalistisessa yhteiskunnassa luokkataistelua. Siinä esiintyvät eri luokat ja luokkien harastukset selvemmin. Luokkatresit painavat leimansa jokaiseen valtiolliseen taisteluun. Porvarinainen ovat — huolimatta siitä, että he ovat taistelleet naisten oikeuksien puolesta yleensä — taistelleet kapitalistiluokan puolesta, työväenluokkaa ja meidän luokkamme naisia vastaan. Ja siitä johtuu, että vaikka nyt tämä voitto onkin saavutettu, eivät naiset osaa sitä käyttää oikein. Enemmistö naisista käyttää oikeuttaan tukeakseen porvaripuolueita ja sen kautta kapitalistista riistoa. Meidän, työväenluokan puolustajina, sosialisteina tulee käyttää tätä oikeuttamme oman luokkamme asian edistämiseksi. Meidän tulee seuraavissa vaaleissa äänestää sosialisteja. Meidän tulee harjoittaa valistustyötä, sosialistista valistustyötä, joita nuo 28 miljoonaa naista oppisivat ymmärtämään tämän vielä tärkeemmän asian kuin koko äänioikeus on. Enemmistö naisista, kuten miehistäkin on työlläisiä. Työlläiset on saatava oman asemansa ymmärtäviksi ja vasta siten voi äänioikeuden voitto muodostua todelliseksi voitoksi.

NAISTEN SAAVUTUKSIA

Council Bluff, Iowa. Mrs. Harrie Harl "runnaa" kongressin 9:stä vaalipiiristä Iovasta, ollen ensimmäinen nainen sosialistien vaalilistalla Yhdysvaltain kongressiehdokkaaksi. Hänen ainoa vastaehdokkaansa on tuomari Green, republikaani. Mrs. Harl viittä hänellä olevan maanrautatie- ja sekatyöläisten kannatusta.

Brasilian naiset voittavat äänioikeustaistelussa.

Rio de Janeirosta, Brasiliasta, tiedotetaan seuraavaa:
 Brasilian naiset voittivat ensimmäisen "yhteenoton" lainlaadinnallisessa taistelussa yhtiöllisestä äänioikeudesta, kun senaatin perustuslakikomitea päätti, että kongressilla on perustuslaillinen valta päättää naisten äänioikeuskysymyksestä.

Amerikalaiset nais-asian ajajat matkalla

Roomasta tiedotetaan, että viisikymmentä amerikalaisista Kansallisen Naisten Liiton jäsentä on saapunut ikuisen kaupunkiin, Roomaan. He ovat edustamassa äänioikeusnaisten kansainvälisessä naisten kongressissa, Kristianassa. Europan matkallaan he käyvät Roomassa, Florenzissa, Venetsiassa ja Genuassa.

Filippiinien naisista

Emilio Agunaldon mukaan. Filippiinien naisilla on aina ollut verrattain korkea yhteiskunnallinen asema, senmukaan mitä voimme päätellä niistä puutteellisista tiedoista, mitä meillä on.

Hän on ollut vapaa osaottamaan kaikkiin julkisiin juhlamenoihin. Kun Juan de Salsedo teki sovinnon Ralah Sofiman kanssa Manilassa, olivat kotimaiset naiset läsnä. Eräs kirjailijatar Loarco kertoo, että sen sotalaian, jonka mukaan Filippiinejä siihen aikaan hallittiin, oli valmistanut kuningatar Lububan, Fanaksen vaimo.

Filippiinien naiset myöskin tunnettiin näyttelijöinä ja pappaina, ja he olivat hyvin suosittuja ja kunnioitet-

tuja. Jo niihin aikoihin oli naisella ja miehellä yhtäläinen auktoriteetti lapsiin nähden. Naisen myönnitys oli oleellisesti välttämättä pyhästi pidettävä avioliitossa. Sellainen oli kunnioitus, jonka nainen oli saavuttanut, että naisen ryöstö toisen heimon taholta pidettiin riittävässä syytynä sotimiseen.

Hänellä oli myös yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet kodissa. Miehen kuoleman jälkeen peri hän puolet kaikista etuoikeuksista. Joskus sattui niinkin, että miehen ollessa jonakin päällikkönä kaupungissa, peri nainen miehen toimen, jos ei satunnut jäämään miesperillisistä.

Tänäpäivänä on Filippiinien naisen yhdenarvoisessa asemassa miehen kanssa. Hän on emäntä ja rakastajatar, tai molemmat yhtäaikaan isännöiden taloudessa. Tämä miehen ja naisen keskinäinen luottamus ja mieltymys, sekä taloudellinen hyvinvointi, saattaa englantilaisen kirjailijan vakuuttamaan: "Filippiiniläisen naisen valta laissa on ainakin yhtä hyvä, kun ikinä missään edistyneemmässä maassa maailmassa."

Avioliitossa ovat filippiiniläiset ennemmäksen onnellisia. Luja rakkaus kotiin pysyttää kaikki sen jäsenen perheessä, niin vähäinen kun se saattaakin olla. Heissä ei usein tapaa huolestuneisuutta tai alakuloisuutta, vaikka suojus köyhillä on satunnainen asia. Vaikka hänellä on koti vain avalla avvikolla, jossa on pieni "avattu pelto, avoin talvas ja puuta, sekä aumauaringon hohde ja valostus illan kuun." Tällainenkin koti pitää perheen yhtenäisenä ja onnellisena, joka johtuu kiintymyksestä ja rakkaudesta talon emäntään. Siitä vaikutusvallasta johtuen, mikä Filippiinien naisella on perheessä, on häntä kutsuttu Filippiinien kansan (tai rodun) sydämeksi. Tosiainkin on tämä tärkeimpiä tekijöitä kansan mielialan muokkaamisessa. Toisin kuin muut itämaiset kansat, on hänellä naisena suoranaisten vaikutus ja valta lapsina. Heillä on ohjesääntönsä pitää lapset lähellä vanhempiaan. Heidän tulee esimerkillään ja töillään lapsiaan ohjata. He ajattelevat, että esimerkiksi tulee antaa varhaisemalla iällä ja silloin on sopivin karusta luonnetta. Viisainkin opetus kovuudella annettuna ei tuota hyviä tuloksia. Filippiiniläinen äiti on mielestään saanut silloin täyden maksun velvollisuksiensa täyttämisestä, kun hän saa tyttärestään arvokkaan vaimon ja pojastaan jatkajan isänsä teolle.

Filippiinien laki antaa naiselle ne oikeudet, mitä tavallisesti on naisella muuallakin maailmassa. Hänellä on huolto-oikeus lapsiin kaikissa niissä suhteissa, missä sellainen on välttämätöntä. Naisella on myöskin n. s. käyttöoikeus puoleksi omaisuuteen, tai maantilaan, jos avioliitossa ei ole syntynyt lapsia. Niissä perheissä, missä lapsia on, vaimo on oikeutettu saamaan kolmannen osan omaisuudesta. Filippiinien nainen voi omaan nimeensä kiinnittää omaisuutta, kiinteistöä y. m. Hän voi omistaa osakkeita teollisuuslaitoksissa, riihimylyissä j. n. e. Tytöillä on yhtäläiset perintöoikeudet kiinteistöön kun pojillaakin. Mies ei myöskään voi luovuttaa kiinteistöä toiselle ilman vaimon suostumusta. Politikkassakin on naisilla jonkunverran sananvaltaa. Eräs kirjailijatar sanoo tästä maasta: Se on kaunelin saari, missä lotus kukkii ja kokospähkinä nostaa korkealle vihreitä lehviään. Siellä voi myös löytyä rakastettavia ja ihalltavia naisia."

AJATELMA

Kaiken kehityksen ehtona on se, ettei tyydytä oleivien oloihin, vaan että on rohkeutta kysyä, miten kaikki voisi tulla paremmaksi ja että omistutetaan ajatuksen tai toiminnan kautta löytämään oikea vastaus tähän kysymykseen. — Ellen Key.